



## Arxius, història local i història nacional

**E**n l'actualitat la història local és un dels sectors més dinàmics de la historiografia catalana, i una de les claus de la renovació de la nostra història nacional. Des de la perspectiva de la comarca del Berguedà ens és necessari bastir una història prou rigorosa per a ser útil a la societat berguedana, ja que és la columna vertebral de la identitat col·lectiva; a més de servir per integrar el nostre passat en la història general del país, en la qual té actualment una presència ben escassa.

Perquè aquesta història local avanci, enriquint i contribuint a renovar la del país, cal que abans estiguin organitzades i en funcionament unes estructures bàsiques, que massa sovint s'obliden, de manera fonamental, els arxius.

Avui els arxius berguedans custodien sol's una part del tresor documental que en el seu moment van generar les nostres institucions, municipis, parroquies, notariat, i altres instàncies corporatives o privades.<sup>1</sup> Bona part d'aquest material ha estat víctima de l'atzar històric, del que la darrera Guerra Civil n'és un exemple especialment lamentable.<sup>2</sup> També el fet que la comarca hagi depès administrativament i eclesiàstica de centres forans ha contribuït a alienar bona part dels fons en benefici de Madrid, Barcelona, Solsona i altres llocs.<sup>3</sup> Per motius semblants també es conserva fora del Berguedà la major part de la documentació generada per les antigues famílies nobiliàries que hi van tenir jurisdicció.

Cal dir que aquest procés d'alienació ha estat afavorit per l'escassa sensibilitat que sovint

s'ha tingut respecte a aquests fons i, amb alguna excepció, no s'han fet passos per a retenir-los, ni tan sols per conservar adequadament aquells que han restat. A més l'administració central tampoc va crear un marc jurídic per garantir aquesta conservació.

En aquest context és meritíssima la labor d'alguns, escassos, col·leccionistes particulars, que no sols han fet possible de mantenir part d'aquest patrimoni, sinó que l'han posat a disposició d'aquells investigadors que han necessitat consultar-lo.

Un arxiu viu suposa no sols l'enriquiment constant dels fons per la incorporació dels que generen les institucions i la societat, sinó també la recuperació dels materials antics dispersos o extraviats, el control i conservació dels existents, i sobretot la possibilitat de facilitar als investigadors uns serveis que estimulin els estudis sobre el nostre passat, posant a la seva disposició la consulta ràpida i efectiva de les sèries que els interessin, prèviament classificades i inventariades.

Avui algunes de les mancances dels arxius berguedans, tanmateix ben greus, comencen a cobrir-se. Des de fa un any el de Berga compta amb un arxiver encarregat, i s'està duent a terme un laboriós procés d'ordenació i catalogació, seguint les directrius emanades del Servei d'Arxius de la Generalitat que, a més, facilita el material necessari.<sup>4</sup> Això permet que l'investigador no hagi de resoldre de manera personal i laberíntica la tasca de consulta, a més de comptar amb un horari fix, i unes facilitats molt ma-

jors, com de fet ho evidencia el nombre creixent de consultes.

Un altre fruit d'aquest servei ha estat el rescat d'un importantíssim fons judicial del Jutjat de Berga, del qual ja s'ha fet un primer inventari, amb volums des del segle XIII, més de 700 processos, 23 capses de material de notaria, i diversos llibres antics de tema jurídic. També s'ha iniciat una petita, però qualitativament important biblioteca de consulta, i l'ingrés de nous materials d'història contemporània: revistes, diaris, cartells, etc.

Un altre aspecte del major interès és el fet que a partir d'aquest mes de juliol al mateix arxiu s'expediran les targetes d'investigador de la Generalitat de Catalunya, vàlides per a consultar arxius de tot l'Estat, la qual cosa suposa una millora remarcable i evita molts tràmits i desplaçaments.

Des d'aquesta editorial ens congratulem del camí emprès, constatant que amb l'arxiu es dota la comarca d'una infraestructura bàsica per a la tasca d'investigació, que permetrà i facilitarà el coneixement del nostre passat històric, contribuint a renovar la nostra història nacional.

#### NOTES

1. TERRADES, Ignasi; "La importància dels arxius de les masies per a la història de Catalunya", a *L'EROL*, 10, setembre de 1984, pàgs. 6-7.  
SERRA, Rosa; "Els arxius de les masies del Berguedà", dins *La història i els joves historiadors catalans*, Barcelona, Edicions de La Magrana - Institut Municipal d'Història de l'Ajuntament de Barcelona, 1986, pàgs. 123-132.
2. FONT i RIUS, Josep M.; "Notas sobre algunos archivos históricos del Pirineo Catalán", a "Pirineos", núms. 39, 40, 41 i 42, Saragossa, 1956, pàgs. 287-304.
3. RIU, Manuel; "Esquema metodológico para el estudio de los volúmenes de los archivos municipales", a *Boletín de la Biblioteca Museo Balaguer*, núm. 11, Vilanova i la Geltrú, 1954, pàgs. 89-96. (Treball basat en l'arxiu de Berga).
4. SANS i TRAVÉ, Josep M.; "Què fem per conservar el patrimoni documental català", a "Cultura", núm. 7, Barcelona, desembre 1986, pàg. 32.  
(Josep M. Sans i Travé és Cap del Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya).

#### CONCURS DE FOTOGRAFIA L'EROL

En Màrius Gonzàlez, de Berga, ha estat el guanyador del I Concurs de Fotografia convocat per *L'EROL*, amb un treball sobre el pantà de La Baells al captard. A aquesta primera convocatòria hi van concórrer 8 fotografies i el jurat va estar format per Francesc Escobet, Manuel Escobet i Lluís Sellart, i va decidir el veredictel el dia 1 de juny de 1988, actuant de secretari sense vot, Jordi Camps. La foto guanyadora, doncs, és la que obre la portada d'aquest número 24 de *L'EROL*.

## Segona edició de la Guia del Berguedà

Després d'uns quants mesos d'estar exhaurida, ha aparegut la segona edició de la Guia del Berguedà. L'any 1985 va sortir al carrer aquesta eina cultural i turística, amb una tirada de quatre mil exemplars, els quals varen tenir una bona acollida per part del públic berguedà i forani. Ara, en aquesta segona edició, amb errors esmenats, alguns canvis i l'agefit d'un Índex del Sumari, esperem tenir la mateixa sort i veure com van marxant del magatzem els segons quatre mil exemplars. Quan això passi podrem ben dir, com els alpinistes, que hem fet un vuit mil, amb l'ajut de tothom. En aquesta ocasió hem d'agrair el suport rebut per part de la Generalitat de Catalunya, Departament de Comerç, Consum i Turisme (Direcció General de Turisme) i del Consell Comarcal de Muntanya del Berguedà.

Per altra banda, després d'uns mesos d'intens treball, apareixerà ben aviat el llibre que ha preparat el Col·lectiu Berguedà de Ciències Naturals, amb el nom de **La vida als Estanys de Graugés**. Serà el número dos de la col·lecció "Els llibres de l'Àmbit", una iniciativa conjunta de les Edicions de l'Albí i de l'Àmbit de Recerques del Berguedà.

